

Dosarul nr. 2ra-1569/21

Prima instanță: (Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău) M. Guzun

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Anton, L. Bulgac, A. Gavrilița

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Caraman Leustin și Caraman Valentina, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria mun. Chișinău împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru, Asociația Agro-Industrială „Victoria”, Șoimu Veaceslav, BC „Victoriabank” SA cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie, a contractului de investiții și evacuare,

la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ,

la acțiunea reconvențională depusă de Șoimu Veaceslav împotriva Primăriei mun. Chișinău, Asociația Agro - Industrială „Victoria” și Caraman Leustin cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007,

c o n s t a t ă:

La 29 ianuarie 2002, Primăria mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru, Asociația Agro-Industrială „Victoria”, Șoimu Veaceslav, BC „Victoriabank” SA cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie, a contractului de investiții și evacuare.

În motivarea acțiunii, a indicat că, prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 10/93 din 15 mai 1998, s-a decis transmiterea în proprietatea BC „Victoriabank” SA apartamentele nr. XXXXX, situate în blocul locativ de pe XXXXX.

Ulterior, prin actele de transmitere-primire nr.7, 8, 9 din 10 iunie 1998, apartamentele în cauză au fost transmise BC „Victoriabank” SA.

Prin decizia nr. 24/72 din 15 octombrie 1998, apartamentul nr. 44, compus din 3 odăi, anterior numerotat cu nr. 45 și aparținând BC „Victoriabank” SA, în baza adresării și documentelor prezentate de Asociația Agro-Industrială „Victoria”, a fost repartizat în mod repetat pârâtului Caraman Leustin și familiei sale, cu eliberarea ordinului de repartiție nr. 006230.

De asemenea, prin aceeași decizie, a fost abrogată decizia Preturii Centru, mun. Chișinău nr. 12/23 din 27 noiembrie 1990, prin care familiei Caraman i-a fost repartizat apartamentul XXXXX.

La 24 ianuarie 2000, Procuratura mun. Chișinău a solicitat Primăriei mun. Chișinău anularea deciziei nr. 24/72 din 15 octombrie 1998 ca fiind ilegală și intentarea unui proces judiciar pentru declararea nulității ordinului de repartiție pe numele lui Caraman Leustin, iar ca rezultat al examinării recursului nominalizat, Primăria mun. Chișinău, prin decizia nr. 6/10 din 23 martie 2000, a abrogat decizia nr.24/72 din 15 octombrie 1998 în privința repartizării XXXXX lui Caraman Leustin și familiei sale.

Astfel consideră că decizia Preturii Centru, mun. Chisinau nr. 12/23 din 27 noiembrie 1990, cât și ordinul de repartiție a XXXXX familiei Caraman sunt valabile.

Având în vedere faptul că familia Caraman a avut și are dreptul de a se instala în apartamentul nr. 20, ulterior numerotat cu XXXXX, Asociația Agro-Industrială „Victoria” nu a fost în drept să încheie contracte în privința repartizării acestui apartament altei persoane, prin urmare contractul de investiții nr. 45, încheiat între Asociația Agro - Industrială „Victoria” și Șoimu Veaceslav la 03 august 2001, urmează a fi declarat nul, cu evacuarea familiei Șoimu.

Primăria mun. Chișinău a solicitat declararea ca fiind nul ordinul de repartiție nr. 006230 din 02 noiembrie 1998, eliberat lui Caraman Leustin, Caraman Valentina și Caraman Dumitru în privința apartamentului XXXXX, cu evacuarea din apartamentul respectiv și instalarea în apartamentul XXXXX, declararea nulă a contractului de investiții nr. 45, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la 07 august 2001, încheiat între Asociația Agro-Industrială „Victoria” și Șoimu Veaceslav în privința apartamentului XXXXX și evacuarea lui Șoimu Veaceslav din XXXXX.

BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată către Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru cu privire la evacuarea forțată din XXXXX, fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea acțiunii, BC „Victoriabank” SA a indicat că, la 15 mai 1998, prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 10/93, au fost transmise Băncii apartamentele XXXXX.

Ulterior, Primăria mun. Chișinău prin decizia nr. 24/70 din 15 octombrie 1998, ilegal a repartizat apartamentul XXXXX, numerotat anterior cu XXXXX, familiei Caraman, cu eliberarea ordinului de repartiție nr.006230.

La recursul Procuraturii mun. Chișinău din 24 ianuarie 2000, prin decizia nr. 6/10 din 23 martie 2000, a fost anulată decizia nr. 24/72 din 15 octombrie 1998 în partea ce ține de repartizarea apartamentului XXXXX, familiei Caraman.

Asociația Agro-Industrială „Victoria” și Caraman Leustin au contestat decizia menționată în instanța de contencios administrativ, acțiunea a fost respinsă prin hotărârea Tribunalului Chișinău din 05 februarie 2003 și hotărârea suplimentară din 26 martie 2003, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 iulie 2003.

BC „Victoriabank” SA a solicitat evacuarea familiei Caraman din apartamentul XXXXX.

La 24 ianuarie 2006, Șoimu Veaceslav a depus acțiune reconvențională împotriva Primăriei mun. Chișinău, Asociația Agro - Industrială „Victoria” și Caraman Leustin cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie (f.d. 112-113 Vol. I).

În motivarea acțiunii, Șoimu Veaceslav a indicat că, apartamentul XXXXX, numerotat cu nr. 20, prin hotărârea Comitetului Executiv raional Lenin, or. Chișinău nr. 12 din 27 noiembrie 1990, a fost repartizat familiei Caraman, cu eliberarea ordinului de repartitie nr. 049223, care a fost dat în exploatare în anul 2001.

Prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 24/72 din 15 octombrie 1998, familiei Caraman i-a fost repartizat apartamentul XXXXX și anulată hotărârea Comitetului Executiv raional Lenin (în prezent Pretura sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 12/2.3 din 27 noiembrie 1990.

Consideră că a cumpărat apartamentul în conformitate cu contractul de investiții nr.45, încheiat cu Asociația Agro-Industrială „Victoria”, care având informația că familiei Caraman i-a fost repartizat alt apartament, cu anularea hotărârii sus nominalizate, legal i-a înstrăinat apartamentul XXXXX.

A invocat că este cumpărător de bună-credință și dispune de apartamentul XXXXX în temei legal.

Șoimu Veaceslav a solicitat anularea ordinului de repartitie nr.049223 din 27 noiembrie 1990, eliberat familiei Caraman în privința apartamentul XXXXX.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iulie 2006, cererea de chemare în judecată a BC „Victoriabank” SA și acțiunea reconvențională a lui Șoimu Veaceslav au fost admise.

Cererea de chemare în judecată depusă de Primăria mun. Chișinău a fost admisă parțial.

A fost declarat nul ordinul de repartitie nr. 006230 din 02 noiembrie 1998, eliberat în baza deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 24/72 din 15 octombrie 1998, lui Caraman Leustin, Caraman Valentina și Caraman Dumitru în privința apartamentului XXXXX.

S-a dispus evacuarea lui Caraman Leustin, Caraman Valentina și Caraman Dumitru din apartamentul XXXXX.

A fost declarat nul ordinul de rapartitie nr. 049223 din 27 noiembrie 1990, eliberat în temeiul deciziei Preturii Centru, mun. Chișinău (Comitetul Executiv Raional Lenin a orașului Chișinău) nr. 12/2.3 din 27 noiembrie 1990 lui Caraman Leustin cu familia, în privința apartamentului XXXXX.

În rest, acțiunea depusă de Primăria mun. Chișinău a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007, a fost respins apelul declarat de Caraman Leustin și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iulie 2006.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2008, a fost respins recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina și s-a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007.

La 21 mai 2021, Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin intermediul avocatului Moraru Daniela, au depus cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2008.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 septembrie 2021, s-a admis cererea de revizuire depusă de Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin intermediul avocatului Moraru Daniela, s-a casat decizia Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2008 și s-a reținut cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru rejudecarea recursului.

La 08 octombrie 2021, Primăria mun. Chișinău a depus referință la recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin care a solicitat să fie respins cu menținerea deciziei instanței de apel.

La 18 octombrie 2021, BC "Victoriabank" SA a depus referință la recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin care a solicitat să fie respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

La 19 octombrie 2021, Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin intermediul avocatului Moraru Daniela, au depus cerere de recurs suplimentară împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2008, prin care au invocat încălcarea de către instanța de apel la examinarea cauzei a normelor de drept procedural, iar deoarece eroarea respectivă nu poate fi corectată de către instanța de recurs, au solicitat remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea

probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul reține, că la 29 ianuarie 2002, Primăria mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru, Asociația Agro-Industrială „Victoria”, Șoimu Veaceslav, BC „Victoriabank” SA cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie nr. 006230 din 02 noiembrie 1998, eliberat lui Caraman Leustin, Caraman Valentina și Caraman Dumitru în privința apartamentului XXXXX, situat în XXXXX, cu evacuarea din apartamentul respectiv și instalarea în apartamentul XXXXX, declararea nulă a contractului de investiții nr. 45, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la 07 august 2001, încheiat între Asociația Agro-Industrială „Victoria” și Șoimu Veaceslav în privința apartamentului XXXXX și evacuarea lui Șoimu Veaceslav din XXXXX.

BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată către Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru cu privire la evacuarea forțată din XXXXX, fără acordarea altui spațiu locativ.

La 24 ianuarie 2006, Șoimu Veaceslav a depus acțiune reconvențională împotriva Primăriei mun. Chișinău, Asociația Agro - Industrială „Victoria” și Caraman Leustin cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie.

Examinând cauza, instanța de fond a dispus admiterea integrală a acțiunii depusă de BC „Victoriabank” SA și acțiunii reconvenționale depusă de Șoimu Veaceslav. Totodată, prima instanță a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Primăria mun. Chișinău.

Nefiind de cord cu hotărârea primei instanțe, Caraman Leustin a contestat-o cu apel (f.d. 171-174 Vol. I).

În motivarea apelului, a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri.

La fel, a susținut că în temeiul art. 104 din Codul cu privire la locuințe (în vigoare la momentul examinării cauzei), putea fi evacuat din locuință împreună cu membrii familiei numai dacă era oferită o locuință alternativă.

Totodată, a invocat omiterea de către Primăria mun. Chișinău a termenului de adresare în instanța de judecată, prin urmare instanța de fond urma să respingă acțiunea Primăriei mun. Chișinău ca depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de apel Chișinău, prin decizia din 21 iunie 2007, a considerat ca fiind întemeiată hotărârea primei instanțe, însă nu s-a expus referitor la argumentul apelantului privind omiterea termenului de prescripție la înaintarea acțiunii de către Primăria mun. Chișinău.

Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Caraman Leustin și Caraman Valentina, invocând la fel omiterea termenului de prescripție la înaintarea acțiunii de către Primăria mun. Chișinău (f.d. 223-226 Vol. I).

Curtea Supremă de Justiție, examinând cauza în ordine de recurs, prin decizia din 27 februarie 2008, a respins recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina și a menținut decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, însă

fără a argumenta temeiul invocat în cererea de recurs privind tardivitatea acțiunii depusă de Primăria mun. Chișinău.

Totodată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la 16 februarie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Caraman vs Republica Moldova (cererea nr. 49937/08), în care a constatat că reclamantii au invocat tardivitatea acțiunii cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie.

La fel, Înalta Curte a stabilit că din apelul depus de reclamantii și din recursul depus la Curtea Supremă de Justiție, rezultă că ei au formulat în mod expres argumentul privind tardivitatea acțiunii cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie.

Astfel, Curtea a notat că respectarea termenului de prescripție era una dintre chestiunile esențiale care trebuiau examinate de către instanțele naționale și că acest aspect avea un impact decisiv la soluționarea cauzei.

De asemenea, Curtea a considerat că argumentul reclamantilor privind tardivitatea acțiunii depuse de Primăria mun. Chișinău necesita un răspuns specific și explicit.

Cu toate acestea, instanțele naționale au omis să facă acest lucru, fiind imposibil de determinat dacă ele pur și simplu au neglijat acest argument sau dacă au intenționat să-l respingă și, în această ultimă ipoteză, care erau motivele în acest sens.

Prin urmare, Curtea a concluzionat că, procesul național nu a fost echitabil, existând o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

La 21 mai 2021, Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin intermediul avocatului Moraru Daniela, au depus cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2008.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 septembrie 2021, s-a admis cererea de revizuire depusă de Caraman Leustin și Caraman Valentina, prin intermediul avocatului Moraru Daniela, s-a casat decizia Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2008 și s-a reținut cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru rejudecarea recursului.

Rejudecând recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina, Colegiul reține că, din conținutul apelului depus de Caraman Leustin împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17 iulie 2006, rezultă că apelantul a formulat în mod expres argumentul privind tardivitatea acțiunii cu privire la declararea nulă a ordinului de repartitie, care însă nu a fost examinat de către instanța de apel.

Deci, instanța de apel nu a examinat argumentul referitor la omiterea de către Primăria mun. Chișinău a termenului de prescripție la înaintarea acțiunii și nici nu s-a expus pe marginea acestuia, fiind obligată să se expună pe marginea tuturor argumentelor invocate de părți prin prisma principiului disponibilității, prevăzut de art. 27 din Codul de procedură civilă.

În cauza Ruiz Torija vs Spania (par, § 29 și 30), Curtea a constatat că omisiunea instanței judecătorești naționale de a examina argumentul reclamantului, potrivit

căruia acțiunea judiciară depusă împotriva lui era prescrisă, a constituit o încălcare a articolului 6 din Convenție.

Astfel, noțiunea de proces echitabil impune ca o instanță internă care și-a motivat decizia pe scurt, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță de grad inferior să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe de grad inferior (Helle împotriva Finlandei, pct. 60).

Prin urmare, atunci când un argument invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, se impune un răspuns specific și explicit, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil. Motivarea trebuie să evedențieze că, judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

În cauza Albina contra României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază deciziile.

Or, instanța are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (hotărârea Hirvisaari împotriva Finlandei din 27 septembrie 2001), iar abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința pretențiilor formulate constituie o încălcare a art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, instanța de apel trebuie să expună în hotărâre toate criticile invocate atât de apelant cât și de intimat, având obligația de se pronunța asupra fiecărui motiv, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar.

În acest sens, Colegiul menționează că instanța de apel, nu a dat nici un răspuns la argumentul invocat în cererea de apel depusă de Caraman Leustin referitor la începutul curgerii termenului de prescripție cu privire la declararea nulă a ordinului de repartiție.

Având în vedere circumstanțele expuse supra și ținând cont de faptul că prin motivarea insuficientă a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007, a fost lezat dreptul lui Caraman Leustin și Caraman Valentina la un proces echitabil, fapt constatat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Colegiul consideră necesar de a admite recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să examineze argumentul lui Caraman Leustin invocat în cererea de apel privind prescripția la înaintarea cererii de chemare în judecată cu privire la declararea nulă a ordinului de repartiție.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Caraman Leustin și Caraman Valentina.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată judecată depusă de Primăria mun. Chișinău împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru, Asociația Agro-Industrială „Victoria”, Șoimu Veaceslav, BC „Victoriabank” SA cu privire la declararea nulă a ordinului de repartiție, a contractului de investiții și evacuare,

la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva lui Caraman Leustin, Caraman Valentina, Caraman Dumitru cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ,

la acțiunea reconvențională depusă de Șoimu Veaceslav împotriva Primăriei mun. Chișinău, Asociația Agro - Industrială „Victoria” și Caraman Leustin cu privire la declararea nulă a ordinului de repartiție, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari